

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้ สร้างภาวะกดดันให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และเยาวชนจำนวนหนึ่ง เนื่องด้วยเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเยาวชน ขาดความเข้าใจธรรมชาติตามวัยของเยาวชน จึงเกิดปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ในส่วนระบบการศึกษาไทยส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาความสามารถทางวิชาการ ไม่ครอบคลุมในด้านการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้กับเยาวชนและบางครั้งเป็นปัจจัยที่สร้างความเครียด ความกดดันให้กับเยาวชน ก่อปรกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันมีทั้งตัวแบบที่ไม่ดี การยึดในค่านิยมความเชื่อที่ผิด มีสื่อช่วยทำให้เยาวชนหันเหไปหาทางออก ประพฤติในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญ สร้างปัญหาให้กับสังคม สภาพเหล่านี้ซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้น ทำให้เยาวชนบางกลุ่มหาทางออกด้วย การใช้สารเสพติด เที่ยวเตร่ ขกพวกตีกัน กระทำผิดทางเพศ ก่ออาชญากรรม โดยจากสถิติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ มกราคม-ตุลาคม พ.ศ. 2548 มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมายรวมทั้งสิ้น 29,441 ราย เป็นเด็กและเยาวชนชาย 26,676 ราย เป็นเด็กและเยาวชนหญิง 2,765 ราย เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า มีเยาวชนกระทำความผิดอายุ 7-11 ปี 238 ราย อายุ 12-14 ปี 4,495 ราย และอายุ 15-18 ปี 24,708 ราย เมื่อจำแนกตามฐานความผิดพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน 8,743 ราย ยาเสพติดให้โทษ 5,314 ราย ชีวิตและร่างกาย 4,970 ราย กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ 2,232 ราย อาวุธและวัตถุระเบิด 1,874 ราย เกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพและชื่อเสียง 1,049 ราย (ฝ่ายสถิติและประมวลผลศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงยุติธรรม 2548)

จะเห็นได้ว่าจำนวนเยาวชนที่กระทำความผิดมีจำนวนมากและช่วงอายุที่กระทำความผิดอยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่นซึ่งควรจะศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา นอกจากนั้นจากการสำรวจของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ส่งเสริมให้เด็กกระทำความผิดนั้นมาจากการคบเพื่อน 15,490 ราย สาเหตุอื่นๆ 5,327 ราย ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 3,991 ราย สภาพครอบครัว 2,636 ราย และฐานะทางเศรษฐกิจ 1,997 ราย (ฝ่ายสถิติและประมวลผลศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงยุติธรรม 2548) สิ่งเหล่านี้เป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งที่เกิดกับเยาวชน

ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุสำคัญของปัญหา คือ การขาดการพัฒนา ระบบความคิดของเยาวชนให้มีเหตุผล สามารถเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง ไม่เอนเอียงไปประพฤติดตามค่านิยม ความเชื่อของกลุ่มเพื่อนในทางที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา รวมทั้งระบบครอบครัวที่ไม่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมีทิศทางความคิดที่เหมาะสม รู้เท่าทันและป้องกันตัวเองจากสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ได้ เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม แอริคสัน (Erikson) เชื่อว่าโดยธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีความขัดแย้ง ถ้าหากสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งตามวัยได้ดี จะส่งผลให้เกิดบุคลิกภาพที่มั่นคง ถ้าไม่สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งนี้ได้จะก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา ขึ้นอยู่กับความมากน้อยหนักเบาตามความรุนแรงของข้อขัดแย้งที่แก้ไม่ตก (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, น.35-39)

ในวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่ต้องเผชิญปัญหาในหลายๆด้าน ทั้งในการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ในปัจจุบัน ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ การเลือกที่จะศึกษาต่อ ต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่บังคับหรือข้อจำกัดต่างๆทั้งค่านิยมของสังคมและครอบครัว ในขณะที่วัยวัยนั้นก็ยังขาดความพร้อม ไม่แน่ใจในความถนัดของตนเองจึงเกิดความสับสนและเผชิญปัญหาได้ไม่ดีเท่าที่ควร(เพ็งอ้าง 2545, น.336-337)

ลาซารัส (Lazarus, 1984) เป็นผู้ที่ได้ศึกษาและได้อธิบายถึงการเผชิญปัญหาว่า ประกอบด้วยกระบวนการประเมินขั้นปฐมภูมิ (primary appraisal) เป็นการประเมินขั้นแรกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบอย่างไรกับตนเอง ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวก ทางลบหรือไม่มีผลใดๆ และอาจเกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ได้ ในขั้นต่อมาจะเป็นกระบวนการประเมินขั้นทุติยภูมิ (secondary appraisal) เป็นการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือจัดการความขัดแย้งทางอารมณ์ขึ้นอยู่กับการประเมินขั้นปฐมภูมิ โดยในกระบวนการสำคัญของการเผชิญปัญหานั้น ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลัก 2 ประการที่มีผลต่อการประเมินขั้นปฐมภูมิ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจากสถานการณ์

ปัจจัยส่วนบุคคลโดยเฉพาะความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองและสถานการณ์ซึ่งจะมีผลในการเชื่อมโยงไปสู่การเลือกวิธีการเผชิญปัญหาของแต่ละบุคคล ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ พันธกรณี (commitment) ที่บุคคลให้ความหมายและความสำคัญแตกต่างกันไป ความเชื่อ (beliefs) ทั้งความเชื่อในความสามารถและศักยภาพภายในตนเอง ความเชื่อในอำนาจ

ภายนอก นอกจากนั้นปัจจัยด้านสถานการณ์ที่มีความสำคัญ ได้แก่ การที่ต้องเผชิญสถานการณ์ใหม่ (novelty) ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ (uncertainly event) และความคลุมเครือไม่กระจ่างของสถานการณ์ภาวะแวดล้อม (ambiguity) รวมไปถึงปัจจัยด้านเวลา (temporal factors) (Lazarus, 1984, น55-116)

ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มีอิทธิพลต่อบุคคลทั้งในชีวิตประจำวันที่เราได้เรียนรู้และดูเหมือนจะเป็นเรื่องปกติธรรมดาโดยไม่ได้ตระหนักว่ามีผลกระทบต่อความคิดและการตัดสินใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้ตรวจสอบความเชื่อ ความเข้าใจให้สอดคล้องและยอมรับความเป็นจริงตามธรรมชาติ วัยรุ่นที่ได้รับการสอนในเรื่องของค่านิยมต่างๆจากครอบครัวและมีแนวโน้มที่จะแสวงหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ไม่ได้พิจารณาถึงเหตุผลก่อนที่จะยอมรับความเชื่อนั้นๆ ดังนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้ง ความเชื่อที่ไร้เหตุผลต่างๆที่บุคคลตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมาเหล่านี้จะแทรกแซงการประเมินสถานการณ์ขั้นปฐมภูมิ (primary appraisal) ทำให้ขาดการตระหนักในความเป็นจริงซึ่งจะมีผลต่ออารมณ์และพฤติกรรมตามมา ไม่ว่าจะประเมินในทางบวก ในทางลบหรือเป็นกลางก็ตาม ผลจากการประเมินนี้จะมีอิทธิพลต่อ การประเมินขั้นทุติยภูมิ (secondary appraisal) ซึ่งเป็นขั้นตอนหาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือลดความขัดแย้งทางอารมณ์ ผลของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสองขั้นตอนแรกที่ได้กล่าวไปนั้นจะมีการประเมินซ้ำ (reappraisal) หลังจากนั้นบุคคลจะปรับเปลี่ยนการรับรู้ ค่านิยมรวมทั้งความเชื่อใหม่ทั้งต่อตนเองและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าการแก้ปัญหาจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ผลจากกระบวนการนี้จะย้อนกลับไปมีอิทธิพลต่อการประเมินขั้นปฐมภูมิต่อไป (Rice, 1992, น.70) ซึ่งจะมีผลต่อรูปแบบการเผชิญปัญหาต่อไปในอนาคตด้วย

ดังนั้นการช่วยเหลือเยาวชนในการเผชิญปัญหานั้น สมควรอย่างยิ่งจะต้องเน้นให้เยาวชนมีความเข้าใจ คิดอย่างมีเหตุผลอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการประเมินขั้นปฐมภูมิ (primary appraisal) ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว นั่นคือถ้าหากบุคคลประเมินสถานการณ์บนพื้นฐานของความ เป็นจริงแล้ว จะสามารถเลือกวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม ในทางตรงข้ามถ้า กระบวนการประเมินไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง การแก้ปัญหาอาจผิดพลาด ส่งผลเสียต่อ สุขภาพกายและจิต (Roskies&Lazarus, 1980 อ้างจาก Banhart, 1982, p.4) โดยการที่จะ ส่งเสริมให้กระบวนการประเมินสอดคล้องกับความเป็นจริง จะต้องเข้าใจและปรับเปลี่ยนระบบ ความคิด ให้สามารถพิจารณาละทิ้งความเชื่อไร้เหตุผลที่ไม่ส่งเสริมการปรับตัว ไปยึดถือความเชื่อ

ที่มีเหตุผล เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นทางอารมณ์ และความคิดในการเผชิญปัญหา โดยสร้างกระบวนการทางความคิดขึ้นใหม่ (cognitive restructuring)

แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดที่อธิบายถึงปัญหาของบุคคลที่เกิดจากความสัมพันธ์ของระบบความเชื่อต่อสถานการณ์ที่มีผลต่ออารมณ์และพฤติกรรม นั่นคือแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Therapy: REBT) ของอัลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis, 1962, 1975) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อที่ไร้เหตุผล (irrational beliefs) เป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลตีความต่อสถานการณ์หรือปัญหาไม่สอดคล้องตามความเป็นจริง จึงส่งผลให้มีการตอบสนองทางอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดความผิดพลาด วิธีการที่สำคัญตามแนวคิดนี้คือการเปลี่ยนความเชื่อที่ไร้เหตุผล เป็นการคิดอย่างมีเหตุผล (Lazarus & Folkman, 1984, น.340) ซึ่งเอลลิส (Ellis, 1976 อ้างจาก Dryden, 1994, น.26-27) กล่าวว่าหากได้ค้นหาความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่เป็นสาเหตุของปัญหาและมีการปรับเปลี่ยนความเชื่อนี้ได้ จะสามารถช่วยลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ เป็นผลในการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพที่ดีได้ต่อไป

จากการศึกษาพบว่าความเชื่อมีอิทธิพลต่อทิศทางการเผชิญปัญหาเช่นผลการวิจัยของเดโนฟ (Denoff, 1991, น.113-135) ซึ่งศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่ออกจากบ้าน พบว่าความเชื่อไร้เหตุผล สถานการณ์และการเผชิญปัญหามีความสัมพันธ์กัน

ผลการศึกษาของรัชดา ไชยโยธา (2543, น. 78-80) พบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีความเชื่อในปัจจัยควบคุมภายในสามารถเผชิญปัญหาได้ดีกว่ามีผู้ความเชื่อในปัจจัยควบคุมภายนอก นอกจากนั้นยังพบว่าผู้ที่มีความเชื่อในปัจจัยควบคุมภายในจะให้ความสำคัญกับความสามารถของตัวเอง ตรงข้ามกับผู้ความเชื่อผู้ที่ในปัจจัยควบคุมภายนอก ที่เชื่อโชคกลางและบุคคลอื่น ละเลยคุณค่าของตนเองและไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง

บานฮาร์ท (Barnhart, 1982) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเชื่อไร้เหตุผล คุณค่าแห่งตน การประเมินความเครียดและการเผชิญปัญหา พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อไร้เหตุผล คุณค่าในตนเองและการประเมินในการเผชิญปัญหา การเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อไร้เหตุผลอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นยังพบว่าความเชื่อไร้เหตุผลสามารถนำมาใช้ทำนายภาวะทางอารมณ์ได้ จะเห็นได้ว่าความเชื่อนั้นมีอิทธิพลต่อภาวะอารมณ์และพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาของบุคคล

ธีรภา เกษประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 4 ภาค จากการสัมภาษณ์พบว่าเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมองว่า สาเหตุที่ทำให้กระทำผิดซ้ำมาจากการที่ต้องเจอสภาพเดิม ครอบครัแตกแยก การค้นหาเลี้ยงชีพเป็นเหตุให้ต้องกลับไปขโมยหรือค้ายาเสพติด ขาดที่ปรึกษาและคบเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยกระทำความผิดร่วมกัน นอกจากนั้นได้แสดงความคิดเห็นว่าการที่มอยู่ในสถานพินิจนั้นไม่ได้ช่วยให้พวกเขาพัฒนาตนเองเท่าที่ควรและไม่มั่นใจว่าเมื่อออกไปแล้วจะกระทำผิดซ้ำอีกหรือไม่

นอกจากนั้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคลในเรื่องการมองตนเองของเยาวชนที่ติดยาเสพติดโดยเกตุแก้ว รักษาชาติ (2542) พบว่าการมองตนเองของเยาวชนในทางลบหรือทางบวกนั้นขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาที่บุคคลอื่นแสดงต่อเขาเช่น ถ้าเพื่อนบ้านแสดงท่าทางรังเกียจ ดองย้ำความผิดก็จะมองตนเองในด้านลบ แต่เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติดซึ่งมองว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ดีเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้จะทำให้มองตนเองในทางบวกมากกว่า

จะเห็นได้ว่าการรับรู้ต่อสถานการณ์และความเชื่อของเยาวชนนั้นมีอิทธิพลต่อการประเมินตนเองและมีผลต่อความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเยาวชนกระทำผิดที่จะต้องเผชิญปัญหาการถูกตีตราจากสังคมภายนอกและความขัดแย้งภายในตนเอง ดังนั้นการช่วยเหลือจึงต้องเน้นที่การใช้เหตุผลปรับทัศนคติหรือความเชื่อต่อตัวเองในทางที่ถูกต้อง กล่าวคือมีความสามารถที่จะตรวจสอบความเชื่อของตัวเองและผู้อื่นด้วยหลักเหตุผลและผลก่อนที่จะยึดถือ มุ่งพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาได้โดยเริ่มจากตัวเองไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียว

อโธนอฟสกี (Atonovsky, 1979, อ้างจาก Kleine, 1991, น. 11) ได้ศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเผชิญปัญหาพบว่าบุคคลที่สามารถเผชิญปัญหาได้ดีนั้นจะต้องมีการพัฒนาทักษะสำคัญ 3 ประการคือ 1) มีความยืดหยุ่นทางความคิด สามารถคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง ไม่ยึดติดกับความคิดหรือแนวทางใดทางหนึ่ง 2) มีการมองผลของการแก้ปัญหาในระยะยาว 3) มีการประเมินปัญหาอย่างถูกต้องและมีความสามารถในการเข้าใจเหตุผล นอกจากนั้นไคลน์ (Kleine, 1991, น.11) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าผู้ที่สามารถเผชิญปัญหาได้ดีและสำเร็จนั้นจะมีความรู้สึกท้าทายที่จะรับผิดชอบในการจัดการปัญหาด้วยความรู้สึกที่ตระหนักในศักยภาพของตัวเองที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งการประเมินสถานการณ์และรู้จักหาแหล่งสนับสนุนช่วยเหลือ นอกจากนั้นยังมีการมองปัญหาในลักษณะที่จะเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเองด้วย

ความหวังและมีความอดทน รู้จักใช้อารมณ์ขัน ในทางตรงข้ามผู้ที่มีการปรับตัวในการเผชิญปัญหาได้ไม่ดีนั้นจะปฏิเสธและหลีกเลี่ยงที่จะรับผิดชอบต่อปัญหาหรือแยกตัวเองออกไปจากปัญหา ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือความโกรธ ก้าวร้าวไม่พอใจหรือซึมเศร้า ปลดปล่อยชีวิตไปตามยถากรรม มีความรู้สึก ต่ำหนืดตนเองและผู้อื่น ไม่มองปัญหาในลักษณะที่ท้าทาย ไม่เอาชนะอุปสรรคหรือควบคุมตัวเอง

จากผลการศึกษาของธีรภา เกษประดิษฐ์และเกตุแก้ว รักษาชาติ ช่วยให้เข้าใจปัญหาผ่านมุมมองความคิดของเยาวชนกระทำผิดส่วนหนึ่งได้เป็นอย่างดี ว่าพวกเขามีการมองปัญหาจากปัจจัยภายนอกและประเมินสถานการณ์ในลักษณะที่เป็นด้านลบและขาดการตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเอง รวมทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมให้ตรวจสอบความเชื่อที่ตัวเองยึดถือ ไม่มีการปรับเปลี่ยนความเชื่อจึงขาดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองในการเผชิญปัญหา และอาจเป็นเหตุให้กระทำความผิดซ้ำได้

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะช่วยเหลือเยาวชนกระทำผิดโดยการออกแบบโปรแกรมตามแนวคิดที่มุ่งปรับความเชื่อที่ไร้เหตุผลของเยาวชนมาเป็นความคิดที่มีเหตุผล โดยใช้แนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (REBT) ตามแนวคิดของเอลลิส (Ellis) ที่เน้นรูปแบบการสอนให้รู้จักคิดพิจารณาเหตุของปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในด้านความรู้สึกและพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ สามารถอธิบายด้วยทฤษฎี ABC ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการปรับตามแนว REBT โดยพิจารณาผลทางอารมณ์และพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (C-consequence) จากเหตุการณ์ที่บุคคลได้เผชิญ (A-activating events) ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินจากความเชื่อของบุคคล (B-beliefs) โดย เอลลิสได้เน้นว่าปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์นั้นไม่ได้เกิดจากเหตุการณ์แต่เกิดจากความเชื่อที่บุคคลยึดถือ ร่วมกับการโต้แย้งความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่มีผลต่อการเผชิญปัญหาจนสามารถจัดการความเชื่อนั้นได้และยอมรับความคิดที่มีเหตุผลเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองในการเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวชนกระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการฝึกให้ตรวจสอบความคิดและเผชิญปัญหาอย่างมีเหตุผล เพื่อว่าเมื่อเยาวชนจะต้องกลับออกไปใช้ชีวิตในสังคมจะไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดยมีเป้าหมายว่าหลังจากการใช้โปรแกรม เยาวชนกระทำผิดหญิงบ้านปราณีจะเกิดระบบความคิดที่เป็นเหตุผล มีหลักการคิดเป็น

ขั้นตอน ขจัดความคิดที่ไร้เหตุผลได้ เกิดผลทางอารมณ์และพฤติกรรมในทางที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและปรับตัวให้เหมาะสมได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาวิธีการมองปัญหา ความเชื่อต่อตนเองและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาผ่านกระบวนการคิดและความเชื่อของเยาวชนกระทำผิดที่เข้าร่วมโปรแกรม
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพได้แก่การแก้ปัญหาแบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหาแบบมุ่งเน้นอารมณ์ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาของเยาวชนกระทำผิดที่เข้าร่วมโปรแกรม
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพได้แก่ การแก้ปัญหาแบบมุ่งเน้นอารมณ์ที่ไม่สนับสนุนการแก้ปัญหาและการหลีกเลี่ยงปัญหา

สมมติฐานการวิจัย

1. เยาวชนในกลุ่มทดลองและเยาวชนในกลุ่มควบคุมจะมีคะแนนพฤติกรรมเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง
2. เยาวชนในกลุ่มทดลองและเยาวชนในกลุ่มควบคุมจะมีคะแนนพฤติกรรมเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกัน ก่อนการทดลอง
3. เยาวชนในกลุ่มทดลอง จะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ สูงขึ้น ภายหลังการทดลอง
4. เยาวชนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพ ลดลง ภายหลังการทดลอง
5. เยาวชนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ ภายหลังการทดลอง สูงกว่า เยาวชนในกลุ่มควบคุม
6. เยาวชนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพ ภายหลังการทดลอง ต่ำกว่า เยาวชนในกลุ่มควบคุม

7. เยาวชนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผลภายหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ **ไม่แตกต่าง** กัน

8. เยาวชนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพ ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผลภายหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ **ไม่แตกต่าง** กัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม ได้เรียนรู้ มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบเหตุผลและผล สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม
2. โปรแกรมการฝึกแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมที่สร้างขึ้น สามารถพัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิผลให้กับเยาวชนได้
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาให้กับเยาวชนกลุ่มอื่นต่อไป เช่น เยาวชนในสถาบันการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาเป็นเยาวชนกระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเยาวชนกระทำผิดในสถานฝึกและอบรมเด็กหญิงบ้านปรานีจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

: มีอายุระหว่าง 16-19 ปี

: มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอ่านออกเขียนได้

: มีความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัยและสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ทุกครั้งตามกำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ (Definition of Terms)

การปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Therapy, REBT) หมายถึง การดำเนินกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกและผู้นำกลุ่มโดยใช้โปรแกรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการให้การศึกษาโดยการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมของ เอลลิส (Ellis) ซึ่งใช้ทฤษฎีบุคคลิกภาพ ABC ในการอธิบายปัญหาการปรับตัว อารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคลโดยพิจารณาเชื่อมโยงจากเหตุการณ์ (A-activating events) ระบบความคิด ความเชื่อ (B-beliefs) ผลที่เกิดขึ้นทางอารมณ์และพฤติกรรม (C-consequence) และการเปลี่ยนผลทางอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นจะต้องใช้เทคนิคการโต้แย้ง (D-dispute) โดยเน้นให้สมาชิกรู้จักเข้าใจความคิดที่ไว้เหตุผลอันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ เพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิด มีเหตุผลสอดคล้องตามความเป็นจริงและสามารถประยุกต์ใช้ในการเผชิญปัญหาได้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมการสอน อภิปรายประเด็นปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งใช้เวลาในการทำกลุ่มครั้งละ 1.5-2 ชั่วโมง รวม 8 ครั้ง ภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องที่จะพยายามจัดการกับสถานการณ์ภายนอกและความต้องการภายในของบุคคล ซึ่งเป็นผลของกระบวนการประเมินผ่านปัจจัยภายในของบุคคล เพื่อจัดปัญหาและรักษาความสมดุลของอารมณ์ โดยแบ่งการเผชิญปัญหาเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ แบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหา (problem focus coping) และแบบมุ่งเน้นอารมณ์ (emotional focus coping) จากพื้นฐานแนวคิดของลาซารัสและฟอล์กแมน (Folkman & Lazarus, 1980) คาร์เวอร์, ไชเชอร์ และไวน์ทรอบ (Carver, Scheier, & Weintraub, 1989, น.267-283) ได้แบ่งรูปแบบการเผชิญปัญหาออกเป็น การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพและแบบด้อยประสิทธิภาพ ดังนี้

- การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ จะประกอบด้วยพฤติกรรมเหล่านี้ คือ การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา กาวางแผนระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ชะลอการเผชิญปัญหาและหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อการช่วยเหลือการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อได้รับกำลังใจ การตีความหมายใหม่ในทางบวก การฟังศาสนา การยอมรับ การใช้อารมณ์ขัน

- การเผชิญปัญหาแบบค่อยประสิทธิภาพ ประกอบด้วยพฤติกรรมเหล่านี้คือ การปฏิเสธ การระบายออกทางอารมณ์ การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด และ การใช้สุราและยาเสพติด

กลุ่มทดลอง หมายถึง เยาวชนกระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปรานี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม รวม 8 ครั้ง ได้รับการทำแบบวัดพฤติกรรมเผชิญปัญหาก่อนการทดลอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล 3 สัปดาห์

กลุ่มควบคุม หมายถึง เยาวชนกระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปรานี ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ได้ทำแบบวัดพฤติกรรมเผชิญปัญหาทั้งก่อนและภายหลังการทดลอง ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกตามปกติ